

Asia: VN/13714/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Ehdotettu hyvinvointialuejakolaki (1 lakiehdotus)

Ehdotetun hyvinvointialuejakolain peruslähtökohta on kannatettava siltä osin, että maakuntajako olisi edelleen kaikkia hallinnon aluejakoja koskeva perusaluejako. Kainuun näkökulmasta olisi kuitenkin tärkeää, että tuo aluejaon periaate ilmaistaisiin lainsäädännössä esitettyä vahvemmin. Hyvinvointialuejaon, kuten muunkin yksittäisiä kuntia laajemman hallinnollisen jaottelun, tulisi lähtökohtaisesti aina perustua maakuntajakoon. Hyvinvointialuejaossa useamman kuin yhden maakunnan muodostama hyvinvointialue tulisi olla erittäin vahvasti perusteltu poikkeus.

Kainuu on maakunta, jolla on pitkä historia. Lisäksi maakunnalla on kansallisesti merkittävä ja rikas kulttuurihistoria sekä vahva maakunnallinen identiteetti. Kainuussa on myös perinteisesti vahva maakunnallinen hallinto, joka on ollut perustana myös Kainuun hyvinvointialueen organisoitumisessa.

Ilman hyvinvointialuetta maakunta olisi varsin suppea kokonaisuus. Hyvinvointialueen maakuntahallinnosta poikkeavat tehtävät eivät olisi tätä taustaa vasten peruste poiketa hyvinvointialueen osalta maakuntajaon mukaisesta hallintoalueesta.

Kainuun liiton mielestä nykylainsäädännön mukainen rakenne, jossa maakunta- ja hyvinvointialuejako on yhteensovitettu, on maakunnan näkökulmasta perustelluin vaihtoehto.

Kainuun liitto ymmärtää, että hyvinvointialueiden ja maakuntien sekä muun kuntasektorin lakisääteiset tehtävät ja talouden puitteet poikkeavat toisistaan ja että tämä sinänsä on peruste hallintoalueiden itsenäisille rakenteille.

On kuitenkin huomattava, että lainsäädännön muutos pyrkii ennakoimaan tilannetta, jossa hyvinvointialueita liitettäisiin yhteen. Kainuun liitto ei näe tarkoituksenmukaisena kehittää lainsäädäntöä tilanteeseen, jossa Kainuun hyvinvointialue menettäisi itsenäisyytensä tai olisi osa Kainuun maakuntaa laajempaa hallinnollista aluetta.

Mikäli hallituksen esitysluonnos etenee lainsäädännöksi, Kainuun liitto pitää tärkeänä, että mahdolliset hyvinvointialuejaon muutokset eivät saa heikentää maakunnan kehittämisen edellytyksiä. Hyvinvointialueella on myös korvaamaton rooli maakunnan aluekehitykselle ja elinvoiman kehittämiselle.

Lainsäädännön toteutuessa on myös tärkeää, että kuntien näkemykset ja maakuntien erityisolosuhteet, kuten väestörakenne, harva asutus ja etäisyydet, huomioidaan tarkasti.

Ehdotettu maakuntajakolaki (2 lakiehdotus)

Hallituksen esityksen keskeinen ajatus on, että hyvinvointialuejaosta ja maakuntajaosta säädettäisiin omissa laeissaan. Kainuun liitto ei tue nykyisen lainsäädännön muuttamista edellisessä kohdassa avatuin perustein.

Kainuun liitto ymmärtää, että hyvinvointialuejaosta ja maakuntajaosta säätäminen erillisissä laeissa voi luoda pysyvyyttä maakuntien lakisääteiselle työlle ja itsenäisyydelle. Muutoksen voidaan ajatella olevan myönteinen myös siitä näkökulmasta, etteivät hyvinvointialueiden hallintorajojen muutokset automaattisesti vaikuttaisi siihen, miten kuntasektorilla toimivan maakunnan toimialue määräytyy.

Kainuun liitto ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaisena kehittää lainsäädäntöä tilanteeseen, jossa Kainuun hyvinvointialue menettäisi itsenäisyytensä tai olisi osa Kainuun maakuntaa laajempaa hallinnollista aluetta.

Ehdotetut muutokset hyvinvointialuelain 27 §:ään ja 87 §:ään

-

Muut huomiot esityksestä

-

